

for hvilket netop nu den danske Interesse er i Færd med at vaagne, og som kunde give sig Udslag i litterære Fællesforetagender. — Den Slags litterære Fællesforetagender, som fremtidig kunne tænkes at ville florere mellem alle tre nordiske Lande, har for øvrigt allerede i betydelig Grad eksisteret mellem Danmark og Norge — her tænkes navnlig paa leksikalske Arbejder, Tidsskrifter, store illustrerede Oplysnings-Værker og lign. Ogsaa her har hidtil Danmark haft Hovedparten af Fordelen. En gensidig Told vil kunne afstedkomme Vanskeligheder af en saa prekær Art, at Tilbøjeligheden til at forsøge saadanne i national og kulturel Henseende betydningsfulde Foretagender svækkes.

Og en Toldlov skulde dog nødvendig bidrage til at udvide Kløften mellem de tre sprogligt, aandeligt og geografisk saa nær forbundne smaa Nationer.

Til økonomisk Skade, men tillige til den største forretningsmæssige Gene for Dansk Forlags- og Boghandlervirksomhed, vil det ogsaa være, om Bestemmelsen i Løbe-Nr. 175—76 skal kunne fortolkes derhen, at Subskriptionsplaner, Bestillings-sedler osv. — alt det Reklamemateriale, der medfølger Subskriptionsværker, og som disse ikke kunne undvære — skulle belastes med Told. Ogsaa her maa man regne med, at Norge — og Sverige — hastigt ville gøre Gengæld. Og Resultatet vil blive en Hemmen og Fordyrelse paa alle Ledder og Kanter. En dansk Forlægger maatte for at reklamere et dansk litterært Foretagende, der havde Chancer i alle tre Lande, lade trykke 3 Sæt Reklame-Materiale, et i hvert Land. Det samme maatte omvendt norske og svenske Forlæggere gøre med deres Foretagender. Ikke at tale om, at det vilde være ligefrem umuligt fremtidigt at lade indhæfte i Bøger og Hæfter saadanne Reklamer, idet den i Løbe-Nr. 176 foreslaaede meget høje Told — 60 Øre pr. Kilo — synes at skulle beregnes efter hele Bogens eller Hæftets Vægt.

For alle andre Landes Vedkommende spiller den tilsigtede Beskyttelse absolut kun Rolle for en ganske enkelt Artikels Vedkommende. Der trykkes og indbindes ikke danske Bøger i det egentlige Udland. Kun Salmebøger, som det kgl. Vaisenhus har Privilegium paa at trykke, opkøbes i Materie af enkelte tyske Bogbind-Fabrikanter og indføres indbundne fra Tyskland. Noget lignende kan maaske i Fremtiden tænkes at ville ske med Bibler. Men for disse to Artiklers Skyld at bebyrde Forlags- og Boghandler-Virksomhed med en Told, der vil kunne afstedkomme en økonomisk Tilbagegang for dansk Forlags-Virksomhed, som hidtil har indtaget en Førerstilling i Norden, og en Lammelse af det saa haardt tiltrængte aandelige Samkvem mellem de nordiske Lande, turde dog sikkert være ikke blot en Uretfærdighed, men tillige en skæbnesvanger Indgriben i Ting, hvis Værdi ikke økonomisk kan udregnes. Saa vidt vi kunne dømme, vilde Salmebøger og Bibler let kunne henføres under en anden Position.

Sluttelig skal bemærkes, at Dansk Forlæggerforening ikke har overset de i Lovforslagets § 3 f. og n. udtrykkeligt fremhævede Muligheder for Undtagelser og Lempelser. Ifølge § 3 f. skal Toldbestyrelsen være bemyndiget til at tilstaa toldfri Indførsel, under fornøden Kontrol, af danske Varer, der retursendes som usolgte. I Boghandel, hvor fast Salg spiller en meget ringe Rolle, ville saadanne Retursendinger ustandseligt og i meget stort Omfang finde Sted, og det er klart, at netop her gælder det om, at Toldfriheden ikke betinges af administrativt Skøn og besværlig Kontrol. — I § 3 n. aabnes endelig i al Almindelighed Udsigt til Toldfrihed for Tryksager efter Toldbestyrelsens Skøn. Og der er vel neppe Tvivl om, at Lovforslaget her særlig har tænkt paa Forholdet til Norge, eventuelt Sverige. Men ogsaa her gælder det, at Friheden er en Undtagelse, til enhver Tid atter kan ophæves og under alle Omstændigheder vanskeliggøres.

I Henhold til ovenstaaende — og ikke mindst under Hensyn til den Skade for det aandelige Samkvem i Norden, som en Beskyttelse fra dansk Side vilde afstedkomme — maa Dansk Forlæggerforening da henstille til Deres Ekscellence at bidrage Deres til at opretholde den hidtidige fri Udveksling af Litteratur og hvad dertil hører mellem Danmark og Udlandet, først og fremmest vore to Broderlande.

Danske Forlæggere vove saa meget tryggere denne Henvendelse, som vi aldrig have søgt eller ønsket nogen Art af Beskyttelse. Tværtimod have vi i rigt Maal baaret Byrderne af Beskyttelse, der er bleven andre danske Virksomheder til Del. Og vi skulle da ved denne Lejlighed heller ikke ansøge om Lettelser for os i de mange Detailbestemmelser, der berøre vore Interesser. Kun ville vi henstille, at krideret Papir flyttes fra Løbe-Nr. 174 (24 Øre pr. Kilo) til Løbe-Nr. 173 (8 Øre pr.